

[100]

SEAT No. _____

No. of Printed Pages: 02

Sardar Patel University**M. A. Examination 1st Semester (CBCS) Sanskrit****Friday Date: 29/03/2019 Time: 10.00 a.m. to 01.00 p.m.****PA01ESAN23: Mahakavya: Kiratarjuniyam of Bharavi (Sarga: 1) & Shishupalvadham of Magha (Sarga: 1)****Total Marks: 70****(10)****પ્ર-૧ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો (બધા ફરજિયાત)**

૧. કિરાતાર્જુનીયમૂનું કથાવસ્તુ મહાભારતના વનપર્વના કયા અધ્યાયમાંથી લીધું છે ?
(A) ૨ થી ૧૩ (B) ૧૮ થી ૨૬ (C) ૪૧ થી ૫૧ (D) ૨૭ થી ૪૧
૨. મહાકાવ્ય વસ્તુના યોગ્ય ગ્રંથન માટે કેટલી સંધિઓથી યુક્ત હોવું જોઈએ ?
(A) ૦૩ (B) ૦૫ (C) ૦૭ (D) ૦૮
૩. નીચેનામાંથી કયું પાત્ર કિરાતાર્જુનીયમૂના પ્રથમ સર્ગમાં નથી.
(A) વનેચર (B) દ્રૌપદી (C) રાવણ (D) યુધિષ્ઠિર
૪. ભારવિ તેમના કયા ગુણ માટે પ્રસિદ્ધ છે ?
(A) અર્થગૌરવ (B) પદલાલિત્ય (C) વ્યંજનાગૌરવ (D) શબ્દગૌરવ
૫. કિરાતાર્જુનીયમૂની સર્ગસંખ્યા જણાવો.
(A) ૧૬ (B) ૧૮ (C) ૨૦ (D) ૨૨
૬. માષે સન્તિ ત્રયો _____.
(A) ગુણાઃ (B) વિગુણાઃ (C) ફલાઃ (D) વિચારાઃ
૭. સાતસ્વરોને આરોહ-અવરોહમાં, ચક્રતા-ઉત્તરતાક્રમમાં બોલવા તેને શું કહે છે ?
(A) શ્રુતિ (B) ગ્રામ (C) મૂર્ચના (D) મૂર્ચ્છા
૮. નારદ કોનો સંદેશો લઈને આવે છે ?
(A) વિષ્ણુ (B) વરુણ (C) અગ્નિ (D) ઇન્દ્ર
૯. શિશુપાલવધમૂમાં હિરણ્યગર્ભ શબ્દ કોના માટે વપરાયો છે ?
(A) બ્રહ્મા (B) વિષ્ણુ (C) શિવ (D) શિશુપાલ
૧૦. માધના વર્ણન પ્રમાણે સૂર્યની ગતિ છે.
(A) ઊર્ધ્વ (B) અધઃ (C) ત્રાંસી (D) ચોમેર

પ્ર-૨ પંડિત યુગનાં મહાકાવ્યો અંગે નોંધ લખો**(૧૪)****અથવા****પ્ર-૨ ભારવિના જીવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો****(૧૪)****પ્ર-૩ (અ) ગમે તે બેનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો:****(૦૬)**

૧. કૃતપ્રણામસ્ય મહીં મહીભુજે જિતાં સપત્નેન નિવેદયિષ્યતઃ ।
ન વિવ્યથે તસ્યો મનો નહિ પ્રિયં પ્રવક્તુમિચ્છન્તિ મૃષા હિતૈષિણઃ ॥
૨. અનેકરાજન્યરથાશ્વસઙ્કુલં તદીયમાસ્થાનનિકેતનાજિરમ્ ।
નયત્યયુગમચ્છદગન્ધિદ્રાર્દ્રતાં ભૃશં નૃપોપાયનદન્તિનાં મદઃ ॥
૩. કથાપ્રસન્નેન જનૈરુદાહતાદનુસ્મૃતાખણ્ડલસૂનુવિક્રમઃ ।
તવાભધિનાદ્ વ્યથે નતાનનઃ સ દુઃસહાન્મન્ત્રપદાદિવોરગઃ ॥
૪. પુરઃસરા ધામવતાં યશોધનાઃ સુદુઃસહં પ્રાપ્ય નિકારમીદૃશમ્ ।
ભવાદૃશાશ્ચેદધિકુર્વતે રતિં નિરાશ્રયા હન્ત હતા મનસ્વિતા ॥

પ્ર- ૩ (બ) ગમે તે એક સસંદર્ભ સમજાવો: (૦૩)

૧. મહોદયૈસ્તસ્ય હિતાનુબન્ધિભિઃ પ્રતીયતે ધાતુરેવેહિતં ફલૈઃ ।
૨. સ વર્ણિલિઙ્ગી વિદતઃ સમાયયૌ યુધિષ્ઠિરં દ્વૈતવને વનેચરઃ ।

પ્ર- ૩ (ક) ગમે તે બેનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો: (૦૬)

૧. ચયસ્ત્વિષામિત્યવધારિતં પુરા તતઃ શરીરીતિ વિભાવિતાકૃતિમ્ ।
વિભુર્વિભક્તાવયવં પુમાનિતિ ક્રમાદમું નારદ इत्यबोधि सः ।।
૨. યુગાન્તકાલપ્રતિસંહતાત્મનો જગન્તિ યસ્યાં સવિકાશમાસ્ ।
તનો મમુસ્તત્ર ન કૈટભદ્વિષસ્તપોધનાભ્યાગમસમ્ભવા મુદઃ ।।
૩. નિશાન્તનારીપરિધાનધૂનનસ્ફુટાગસાઽપ્યૂરુષુ લોલચક્ષુષઃ ।
પ્રિયેણ યસ્યાનપરાધબાધિતાઃ પ્રકમ્પનેનાનુચકમ્પિરે સુરાઃ ।।
૪. સ્વયં વિધાતા સુરદૈત્યરક્ષસામનુગ્રહાવગ્રહોર્યદૃચ્છયા ।
દશાનનાદીનભિરાદ્દેવતાવિતીર્ણવીર્યાતિશયાન્હસત્યસૌ ।।

પ્ર- ૩ (ડ) ગમે તે એક સસંદર્ભ સમજાવો: (૦૩)

૧. પતત્યધો ધામ વિસારિ સર્વતઃ કિમેતદિત્યાકુલમીક્ષિતં જનૈઃ ।
૨. મુમોચ જાનન્નપિ જાનર્કો ન યઃ સદાઽભિમાનૈકધના હિ માનિનઃ ।

પ્ર- ૪ દુર્યોધનની રાજનીતિ અંગેના વિચારો કૃતિને આધારે ચર્ચો (૧૪)

અથવા

પ્ર- ૪ દ્રૌપદીની વાણી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો (૧૪)

પ્ર- ૫ શિશુપાલવધમૂના પ્રથમ સર્ગમાં આવતા પૌરાણિક સંદર્ભો અંગે નોંધ લખો. (૧૪)

અથવા

પ્ર- ૫ નારદના પાત્રની વિશેષતા ચર્ચો. (૧૪)

— ✕ —

(2)